

Vragenlijst Groen en Ruimte

1	Beschikt uw gemeente over een plan waarin beleid op biodiversiteit, ecologische structuur en landschap wordt uitgewerkt?	Bestemmingsplannen zijn verplicht. Een groene structuurvisie, natuurbeleidsplan of landschapsplan beschrijft voor de gemeente of de regio (gemeenten kunnen hier heel goed op samenwerken, vaak is dat juist nuttig) wat ecologische verbindingswegen zijn, wat de geschiedenis van het landschap is. Het beschrijft de specifieke waarden, zoals biodiversiteit, zeldzame planten en dieren maar ook recreatieve en landschappelijke waarden en het vormt zo de basis voor het toekomstige ruimtelijk en ecologisch beleid van de gemeente en/of de regio. Met deze vraag willen we ook een verband leggen tussen het groene milieu (weilanden, bossen, akkers, hooilanden etc.) en de ruimtelijke ordening (het plannen van de verdeling en het gebruik van het land). Voor meer informatie: Samen met een aantal partijen, zoals provincie en waterschappen kan een visie op de inrichting worden gemaakt: http://www.prv-overijssel.nl/asp/index.asp?contents=http://www.prv-overijssel.nl/omgeving/landstad_deventer.html De dienst ruimtelijke ordening van Amsterdam heeft een interessant achtergronddocument op het gebied van natuurlijk beheer van sloten, volkstuinen, etc.	ja/nee	2
2	Is er in uw gemeente een beleidsambtenaar die zich uitdrukkelijk bezig houdt met natuur en biodiversiteit?	Sommige grotere gemeenten hebben een 'eigen' bioloog. Maar in kleinere gemeenten in het ook mogelijk om, bijvoorbeeld in gewestelijk verband, te werken met een ambtenaar die specifiek natuur en biodiversiteit in de gaten houdt.	ja/nee	2
3	Is bij het tot stand komen van deze structuurvisie of dit landschapsplan sprake geweest van een brede samenwerking met maatschappelijke organisaties, burgers en bedrijven?	Mensen wonen en werken in het landschap. Daarom is het van groot belang dat ze betrokken zijn bij het behoud of de opwaardering daarvan. Dat overleg moet een heldere structuur krijgen. Belangrijke natuurlijke elementen versterken in een stedelijke omgeving, vereist nauwe samenwerking met buurtorganisaties en bewoners. Terwijl het versterken van de ecologische structuur in het landelijk gebied, zoals het aanleggen van houtsingels of het knotten van wilgen, overleg met agrariërs vereist. Er zijn gebieden waar uiteindelijk het landschapsplan ook omgezet is in een juridisch geldig convenant tussen de belangrijkste partijen. Dan wordt het echt interessant!	ja/nee	2
4	In elke gemeente zijn wel volkstuinjes en mensen beheren ook hun eigen tuin: stimuleert de gemeente natuurvriendelijk tuinieren?	Natuurvriendelijk tuinieren is een belangrijk thema. In sommige gemeenten bleek dat, toen de gemeente zelf stopte met het gebruiken van chemische bestrijdingsmiddelen, de bewoners massaal chemicaliën kochten. Voor deze buurtbewoners waren pesticiden toch het meest logische antwoord op het 'probleem' van het onkruid. Mensen informeren over hoe ze zonder chemicaliën hun tuin kunnen beheren is zinvol. Ook zorgen dat de tuin 'dier-vriendelijk' de herfst in gaat, bv door het achterlaten van een voldoende afgestorven planten en bladeren kan van belang zijn. De gemeente kan daarbij ondersteunen en zelfs het initiatief nemen. Voor meer informatie: • Er bestaat zelfs een 'keurmerk' natuurvriendelijk tuinieren: http://www.pz.nl/bondvanvolkstuinders/keurmerk.htm Er bestaat ook een aardig overzicht van organisaties die kunnen ondersteunen bij natuurvriendelijk tuinieren: http://www.homepages.hetnet.nl/~tuinplatform/adressen.html	ja/nee	2
5	Stimuleert de gemeente bij haar groenbeheer expliciet een vegetatie die past bij de	Bij afdeling 'groenvoorziening' kan goed gekeken worden naar de omgeving en vooral gebruik gemaakt worden van soorten en vegetaties die in de omgeving voorkomen. De plantsoenen in	ja/nee	2

	lokale ecologische omstandigheden?	gemeenten in de duinen passen bij een duinvegetatie. De plantsoenen van gemeenten in veengebieden bevatten belangrijke elementen van de veengebonden vegetaties. De lisdodde en het elsenbroek worden als het ware doorgetrokken in de bebouwde omgeving		
6	Stimuleert de gemeente in haar bermbeheer de versterking van de natuurlijke en bloemrijke vegetatie?	We hebben enorm veel natuur in Nederland als we de bermen goed beheren. Vaak zijn dat nu graslanden die regelmatig gemaaid worden. Als een gemeente zorgt voor een goed maaibeheer (laat maaien), niet al te veel mest op de bermen gooit en in sommige gevallen ook zorgt voor aanvullend bloemrijk zaad, dan kunnen die bermen een weldaad voor het oog en de natuur zijn. Om dat voor elkaar te krijgen heeft de gemeente wel een speciaal beleid nodig want omvormen van een saaie groene grasstrook naar een bloemrijke weldaad gaat niet zomaar! 'Stimuleren' is een rekbaar begrip. Hiermee bedoelen we dat de gemeente waar mogelijk het inzaaien en het maaien van bermen zo uit voert dat een natuurlijke en bloemrijke vegetatie de beste kansen krijgt.	ja/nee	2
7	Is er binnen de gemeente een 'natuur' en/of 'vlindertuin'?	Een plek in de gemeente waar speciaal aandacht is voor de verscheidenheid van de planten is belangrijk. Een bloemrijke tuin met informatie voor bezoekers is daarvoor een goede mogelijkheid. Maar ook een plek waar vlinders speciaal welkom zijn, met speciale struiken en planten waar vlinders van houden is geen gek idee. Voor meer informatie: <ul style="list-style-type: none"> • Een prachtige tuin werd in Eindhoven aangelegd • Bij de vlinderstichting kunt u terecht voor ideeën en adviezen • Een overzicht van natuur- en heemtuinen is misschien een goede gids: http://home.wxs.nl/~jovazo/zomp5.html 	ja/nee	2
8	Stimuleert en faciliteert uw gemeente schooltuinen?	Veel scholen maken gebruik van een schooltuin. De gemeente stelt een 'landje' ter beschikking of er wordt een speciale schooltuindienst opgezet (in grotere gemeenten). Mensen van groenvoorziening of speciaal vrijgestelde personen (weer afhankelijk van het aantal leerlingen) en vrijwilligers ondersteunen dergelijke projecten, die kinderen heel direct en concreet met planten en dieren in contact brengen.	ja/nee	1
9	Wordt in uw gemeente, samen met de bevolking, de ontwikkeling van biodiversiteit in de gaten gehouden (monitoring)?	Volgens een onderzoek van het Instituut voor Natuur en Milieueducatie (IVN) is monitoring belangrijk. Het inventariseren van vlinders in de wijk, ecologisch omgevormd groen, broedvogels in een bepaald gebied of lieveheersbeestjes in de eigen achtertuin, schept zeer veel mogelijkheden om het begrip 'biodiversiteit' handen en voeten te geven. Je gaat er ook zelf mee aan de slag waardoor je zelf weet wat gaande is. Organisaties als de Koninklijke Nederlandsche Natuurhistorische Vereniging (KNNV) of de Jeugdbonden voor Natuurstudie (NJV en JNM) kunnen hierbij ondersteunen. Voor meer informatie: <ul style="list-style-type: none"> • De KNNV heeft een groot aantal afdelingen die inventarisaties uit (kunnen) voeren • De NJV organiseert natuurkampen en voert inventarisaties uit: www.njn.nl, net als de jnm (www.jnm.nl) 	ja/nee	1
10	Heeft de gemeente overzicht van de soorten rijkdom van de planten (flora) binnen de gemeentegrenzen?	De gemeente dient hiertoe een inventarisatie van alle planten binnen de gemeentegrenzen in bezit te hebben. Die inventarisatie kan heel goed samen met lokale natuurgroepen gedaan zijn. Maar de vraag hier is of de gemeente 'zelf' dit overzicht ook heeft. Voor meer informatie:	ja/nee	2
11	Heeft de gemeente	Het gaat hier om een grote groep: vogels, zoogdieren (muizen,	ja/nee	2

	overzicht van de soorten rijkdom van de dieren (fauna) binnen de gemeentegrenzen?	vleermuizen, vossen e.d.), amfibieën en reptielen (kikkers, salamanders, slangen) maar ook insecten als vlinders, libellen of zweefvliegen. Niet alle dieren kunnen in kaart gebracht worden maar een algemeen overzicht van vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen mag bij deze vraag wel verwacht worden.		
12	Analyseert én publiceert de gemeente veranderingen op het gebied van biodiversiteit binnen haar grenzen.?	Veel gemeenten hebben wel een lijstje liggen van een inventarisatie van een polder of bos een paar jaar geleden. Maar wat er nu in de gemeente verandert aan soortenrijkdom valt vaak buiten hun zichtsveld. Dat is jammer want juist daarvoor zijn deze gegevens van belang. Je kunt er trends mee ontdekken. We verwachten niet dat de gemeente dat voor alle planten en dieren doet, maar het is goed als bijvoorbeeld wel de vleermuizenstand gevolgd wordt, of de vogelstand, of die van de vlinders. Dat hoeft de gemeente niet zelf te doen. Er zijn genoeg verenigingen die daar bij willen helpen. We vragen of de gemeente deze gegevens ook bekend maakt want het is natuurlijk niet voldoende wanneer een select groepje binnen de gemeenten en verenigingen weet dat er grote veranderingen zijn geconstateerd maar politiek niet aan de bel is getrokken!	ja/nee	1
13	Houdt de gemeente de 'rode lijstsoorten' bij die binnen de gemeentegrenzen voor komen?	Rode lijsten zijn in de natuurbescherming lijsten van planten en dieren die bedreigd worden met uitsterven. In elke gemeente komen die soorten wel voor en het is van belang dat rond deze soorten gericht beleid wordt ontwikkeld. Veel rode lijstsoorten zijn vertegenwoordigers van kwetsbare en zeldzame ecosystemen. Je kunt dan ook vaak niet de 'soort' beschermen zonder het 'ecosysteem' te beschermen. De gemeente dient daarvan af te weten en actie te ondernemen. Niet elke gemeente kan over evenveel rode lijstsoorten beschikken. Daarom vragen we niet naar het aantal soorten. Maar wel of de gemeente weet of ze er zijn. Het onderwerp is trouwens de afgelopen periode sterk in het nieuws geweest omdat voor gebieden waar rode lijstsoorten gevestigd zijn speciale regels gelden: Voor meer informatie: : http://www.dasenboom.nl/ • Er zijn heel wat organisaties die zich met deze 'rode lijstsoorten' bezig houden., zoals SOVON vogelonderzoek • Maar ook voor vissen is aandacht • Sommige padden en salamanders horen ook op de rode lijst	ja/nee	3
14	Voert uw gemeente gerichte actie om de leefomgeving van deze 'rode lijstsoorten' veilig te stellen of te verbeteren?	Als u weet dat ze er zijn wordt het ook interessant om te weten hoe je ze kunt behouden. Bijvoorbeeld door het graven van speciale poelen voor padden worden heel zeldzame amfibieën beschermd. Of door het aanleggen van beschermde trekroutes, het ecologisch beheer van een bosje of het afschermen van een fietsroute kan een gebied en een soort worden veiliggesteld	ja/nee	1
15	Heeft de gemeente chemische bestrijdingsmiddelen bij groenbeheer en onderhoud van de bestrating afgezworen?	Voor gemeenten is dit geen makkelijke vraag. Soms wordt bij het onderhoud van de bestrating toch gespoten. Soms zegt een gemeente dat ze 'terughoudend' zijn. Hier accepteren we niet het antwoord dat "zoveel mogelijk het gebruik van bestrijdingsmiddelen wordt vermeden". De gemeente moet het gewoon niet meer gebruiken. We kennen voorbeelden van een heel zorgvuldige gemeente, die een bedrijf in huurt die maar raak spuit. Ook dan verdient die gemeente hier niet te scoren! Voor meer informatie: • .Vraag eens of de gemeente ook weet wat de gevolgen van het gebruik van bestrijdingsmiddelen zijn, of ze daarover ook literatuur bijhouden.	ja/nee	2
16	Is duurzaamheid uitgangspunt voor de inrichting en het beheer van	Dat betekent nogal wat: Ten eerste zal bij de inrichting veel rekening gehouden moeten worden met natuurlijke en bloemrijke vegetatie. Het grootste deel van het 'groen' zal	ja/nee	2

	de industrieterreinen in uw gemeente?	moeten bestaan uit een natuurlijke bloemrijke vegetatie en niet uit de arbeidsextensieve perkjes of grasvelden. Ten tweede zal in het beheer van het bedrijventerrein niet met gif gewerkt mogen worden. Dus bestrijdingsmiddelen zijn niet toegestaan. Ten derde zal op het gebied van 'milieuzorg' een belangrijke extra inspanning moeten zijn waarbij een werkgroep milieuzorg van de betrokken bedrijven met ondersteuning van de gemeente wel het minste is. • 'Integraal ketenbeheer' is een sleutelwoord bij duurzaam ingerichte bedrijfsterreinen		
17	Bij het uitvoeren van bouwplannen, zoals het bouwen van wijken of wegen in een weiland of bos: compenseert de gemeente de verloren gegane groene ruimte door elders natuurfuncties te versterken?	Soms moet je op een plek wel bouwen, ook al zijn het mooie weilanden of moet een bosje tegen de vlakte. Maar dat betekent nog niet dat je dan ook 'klaar' bent met die natuur. De verloren natuur- en landschapswaarden kunnen mogelijk elders in de gemeente weer (gedeeltelijk) worden teruggewonnen. 'Compensatie' heet dat. Ook op landelijke niveau wordt dit steeds meer vast onderdeel van beleid. Als een gemeente dus een gebied bebouwd, is het dan beleid om elders binnen de gemeentegrenzen te proberen het verlies aan natuur en landschap te compenseren? Voor meer informatie: Milieudefensie publiceerde hier een aardig artikel over: http://www.milieudefensie.nl/blad/1997/sep97/natucomp.htm Wat natuurcompensatie precies is wordt haarfijn uitgelegd op het internet.	ja/nee	1
Tot en met vraag 17 zijn de vragen gelijk aan de vragenlijst 'ruimte& groen' uit 2001. U kunt dus de totaalscore en specifieke beleidsinitiatieven goed vergelijken met eerdere vragenlijsten. Hierna volgen enkele aanvullende vragen die voor een deel afkomstig zijn uit de oorspronkelijke vragenlijst 'algemeen'. Deze vragen sluiten goed aan bij deze vragenlijst.			ja/nee	30
18	Heeft uw gemeente een structureel budget voor 'Leren voor Duurzaamheid/NME'?	Een beleidsdocument is belangrijk maar zonder een jaarlijks terugkerend budget zal het toch moeilijk zijn om werkelijk aandacht aan natuur- en milieucommunicatie te besteden. We vinden het belangrijk dat de term 'Leren voor Duurzaamheid' helder terug komt in dit beleidsplan. Het denken over natuur- en milieu communicatie is de laatste jaren aanmerkelijk verbreed en wordt nu vervat in de term 'Leren voor Duurzaamheid'. Een gemeente die 'bij de tijd is' gebruikt ook de terminologie van deze tijd.	ja/nee	2
19	Stimuleert uw gemeente het gebruik van biologisch geteelde producten?	Elke gemeente heeft de mogelijkheid om hier creatief mee om te gaan. Een aantal gemeenten stimuleert de totstandkoming van 'ecologische markten' (biologische boerenmarkt). De gemeente kan ook zorgen voor een gids van 'groene' producten waarin winkels die ecologische producten verkopen zich in kunnen profileren. In de kantine kan de gemeente biologische producten aanbieden en bij de catering voor recepties en diners kunnen biologische producten gebruikt worden. Voor meer informatie: • Biologische markten zijn voor grotere gemeenten een mogelijkheid om biologisch geteelde producten onder de aandacht te brengen: http://www.ecomarkt.nl/boerenmarkt/	ja/nee	2
	Maximum resultaat		34	

Ingevuld voor de gemeente .....door

Naam

Organisatie

Straat

Telefoon

Postcode

Fax

Plaatsnaam

E-mail

Correctie op de vragenlijst : Maximaal + of – 5 punten

Toelichting

Contactambtenaar:

Naam

Afdeling

Telefoon

Adres